

Mennek a templomba nagyvigan, gyalog...
 Útjukon kísérik kicsi angyalok...

(Kívülről hallatszik:)

Kirja, Kirja, Kisdedecske,
 Betlehemi hercegecske,
 Ki miértünk sok jót tettél,
 A pokoltul megmentettél.
 Karácsonynak éjtszakáján,
 Jézus születése napján
 Örüljetek, örvendjetek,
 A Kisjézus ma született.
 Jézus ágyán nincsen paplan,
 Jaj, de fázik az ártatlan.
 Hogy is lehetne dunnája,
 Elfogyott a báránycája.
 A Kisjézus arany alma,
 Boldogságos Szűz az anyja,
 Két kezével ápolgatja,
 Lábaival ringatgatja.

(A kis jelenet *Szathmáry István* hasonló című költeménye alapján készült.)

Összeállította *Vicsay L.*

Jézuska subája.

Arató Béla elbeszélését színre alkalmazta *Vicsay Lajos*.

Karácsonyi játék 4 képben.

Szín: Az 1. kép: *Venyige Pál* otthonában: egyszerű zsellérember szobája.

2. kép: útszéli fészület a falusi temető mellett.

3. kép: ugyanaz, mint az első kép.

Személyek: *Venyige Pál*, a felesége, *Venyige Andráska*, levélhordó, *Jézuska*.

1. KÉP.

Venyige Páléknál. *Venyige Pál*, a felesége, *Andráska*.
 Később levélhordó.

Andráska: Édesanyám, mikor jön már a Jézuska?

Venyigéné: Arra bent a városban ma este, erre mifelénk...

Andráska: Erre felé nem jár?...

Venyigéné: Hát eltévedne ebben a nagy hóban, uttalan tájon...

Andráska: De a Jézuskának nem kell út... Ő nem tévedhet el...

Venyigéné: Annyi most a szegény gyerek a világban,

hogy talán még sohase volt ennyi. Hogy is bírna ennyifelé járni...

Venyige: Úgy-úgy, András fiam, majd elénekeljük a szép karácsonyi énekeket s azon melengetjük fel a lelkünket ma este.

Venyigéné: Még jó, hogy ebben a háborús világban így is, egészségben ünnepelhetjük az Úr Jézus születésnapját... Meg aztán vacsora is lesz bőven: mákostészta, meg bableves...

Andráská: De ritkán van mostanában ilyen jó vacsora, de még ebéd is...

(Kívül kutyaugatás, majd hangos kiáltás: *Venyige Pál bátyám!*)

Venyige: (kiszól az ajtón): Maga az, póstás uram? Hát csak jöjjön beljebb...

Levélhordó: (kezét fujkálva) Hát ez most már csakugyan télre fordult... Elég lesz ma bejárni a falut. De soha ennyi levelet nem kellett kihordani, mint éppen ma... Ügylátszik, sokan hiányoznak a faluból, akik ma csak így kerülnek haza... onnan messziről... a frontról... De maguknak is van valaki-jük cdakint? Mert hoztam egy levelet. Tessék! (Átadja.) Na, Isten megáldja magukat is, jó karácsonyt kívánok... (El.)

Venyigéné: Magának is póstás uram!

Venyige (az átvett levelet forgatja, nézegeti): Hallode, Boriska, ugyan ki írhatta nekünk ezt a levelet? Nem olyan, mintha hivatalból jönne!

Venyigéné: Hát bontsa fel kend, aztán majd meglátjuk!

Venyige: Hát gyere csak ide, fiam, aztán szépen bontsd fel, de meg ne sértsd a belit, mert akkor nem tudjuk, mit írnak benne. Azután olvasd fel, te most tanultál olvasni tavaly.

Andráská: Kívül ez van rajta: T. c. Venyige Pál urnak. (Község.) Nézzük, mi van belül.

(Felbontja a levelet, majd olvasni kezdi): Kedves Venyige Uram! Mivel elközelgett a Megváltó születésnapja s tudom, hogy a zsellérembernek most még nehezebb a sora, mint más-kor, elhatároztam, hogy azt a kis subát, amit a Jézuska a kis András számára ide hozzánk küldött, még a szentestére eljuttatom rendeltetési helyére. Azért ahogy levelem átveszik, ne késlekedjenek egy percig sem, hanem azonnal indítsák utnak Andráskát, hogy átvegye a Jézuska küldeményét. Mindnyájuknak boldog magyar karácsonyt kívánunk vitéz Borókai Pál...

Venyigéné: Mi az, fiam! Olvasd fel csak még egyszer! Nem értettem jól, mit ír a földesúr?

Venyige: Hát hallottad, hogy egy subát a fiúnak! (A fiú-hoz.) Ügylátszik, nem tudott ide kijönni a Jézuska, hát ott hagyta a mi földesurunknál, tudta, hogy ott megtaláljuk akármikor.

Venyigéné: Na Andráskám, hát akkor nem lesz már baj

az iskolával! Fújhat a szél, vághat a havas szél, mehetsz már iskolába minden nap! Meglesz a jó meleg subácskád! A Jézuska küldte! Vajjon milyen lehet az a subácska, amelyet az angyalok varrtak?

Andráská: Édesanyám, hány óra van? Hiszen azt írta a földesúr, hogy azonnal indítsanak útnak érte. Nincs messze a város, de mégis kell hozzá jó másfél óra, mire megjárom oda és vissza.

Venyige: Hát bizony készülj fel illendően, aztán már mehetsz is, így is éppen hogy haza érsz a vacsorára.

Andráská: Megjárom én azt hamarabb is, édesapám! Már indulok is!

Venyigéné: Nem oda Buda! Hát így csak nem mehetsz. Tiszta-e a cipőd? Megmosakodtál-e szépen lelkem, aztán rendbehoztad-e már a hajad? Mert bizony olyan nagy uraság elé, mint a vitéz Borókai uram, nem mehet egy zsellérgyerek maszatosan. Ugyan mit szólnának, ha így meglátnának. Na, gyere siessünk, majd én is segítek neked. (Közben öltözködik Andráska.)

Venyigéné: (öltöztetés közben): De aztán vigyázz, fiacskám, siess az uton és senkivel se állj szóba, amint még y is jössz... Olyan rosszak ma az emberek...

Venyige: Hát járt ő már bent máskor is...

András: Ha vásárolni kellett a boltban petróleumot, sót, gyúfát, mindig én mentem.

Venyigéné: Igen ám, de nem ilyen fagyos télben! (Öltözteti Andráskát). Aztán tudsz-e fiacskám illendően köszönni? Mert olyan nagy uraságoknak még kezet is kell ám csókolni, fiam! Érted-e? A nemzetes asszonynak csókold meg a kezét előbb, azután a földesurét... Aztán ha valami jóféfével megkínálnának, hát el ne fogadd... Nem illik az ilyen szegény zsellérgyerekhez, hogy együtt egyen az apja gazdáival...

Andráská: Tudom, édesanyám, tudom ..

Venyigéné: Aztán bele ne töröld ám a csizmádat a szépszőnyegekbe, érted-e?

Venyige: Tán még azt se tudod, fiam, mi az a szőnyeg?

András: Dehogynem, hát amin az urak járnak a szobában?

Venyigéné: Járnak a csudát, csak azért teszik ki, hogy szebb legyen, de azért ők is mellé lépnek ám!

Andráská: Jó édesanyám, nem lépek rá.

Venyige: Aztán hallod-e fiam, az orrodát nehogy úgy töröld meg, mint itthon, a kabátod ujjába...

Venyigéné: Adok én mindjárt egy kiskendőt, aztán abba töröld, ha éppen kell, érted? (Végre elkészülődik a kis legény. Elköszön.)

Venyige: Aztán vigyázz, egyenesen járj, ne állj szóba senkivel, másfél óra múlva itthon légy! Érted? Na Isten

vezéreljen, fiam! Boldog karácsonyt kívánunk a földesúréknak is! El ne feledd megmondani, ha odaérsz!

Venyigéné: Na, eredj kis fiam, de aztán szégyent ne hozz a fejemre. Jól vigyázz, szépen csókolj kezét, ne lépj a szőnyegre, el ne fogadj semmit... érted-e?

Andráská: Isten megáldja édesapám, édesanyám magukat is! Megjárom én az utat hamarosan, hiszen nem vagyok én már gyerek, maholnap legény leszek s leventére járok.

Venyige: Aztán ne maradj soká! Na, Isten veled fiam! Csak igyekezz!

Venyigéné: Vigyázz magadra, kis fiam!

Andráská: Vigyázok édesanyám! Repülök, aztán hozom a kis Jézuska küldte kis subát!

(András elmegy, de még hallatszik, amint énekel):

Esik a hó fuj a szél,
Házunk előtt már a tél.
Besurran a szobába,
Elkelne már a suba!...

2. KÉP.

(Szín: A temető melletti kőfeszület.)

(Éles szél sivit, erősen hull a hó.)

Andráská: Jaj, csak már hamarabb hazaérnék... Majd lefagy a kezem-lábam. Csak a kis subám féltem, baja ne essék... (A feszület előtt.) Dicsértessék... (Megáll, fölnéz.) Megjöttem, kis Jézuskám... Hozom a szép subácskát, amit nekem küldtél... Köszönöm szépen... Ilyen nincsen még a királyfinak sem! (Szótlanul imádkozik.) De nini, milyen szomorú a jó Jézus... Hiszen alig látszik ki már a sok hó alól... Köszönöm, köszönöm Jézuskám, hogy ilyen gyönyörű subácskát adott nekem... De miért vagy olyan szomorú, Jézuskám? Fázol te is? (Gondolkozik.) Hát hogy ne fázz, én már ugyanis mindjárt otthon leszek, rádterítem a subácskát... Jó lesz? Ugy-e akkor nem fázol te sem? Hát nesze. Lekanyarítja magáról a kis subát, felmászik a feszület körüli kerítésre s rátéríti azt a behavazott feszületre, hogy csak a feje látszik ki.) Így ni, most már te se fázol ebben a hideg szélben! Dicsértessék a Jézus Krisztus... Majd, ha nem lesz ilyen hideg, eljövök a kis subáért, amit nekem adottál... (Éles szél sivit át a színen, egyre hevesebben.) Na, gyerünk, már csak tíz perc... (Alig tud indulni a nagy vihartól. A kép teljesen elsötétül.)

3. KÉP.

Venyigéné: Már nem jóra gondolok, kedves párom! Már régen itthon kellene lennie a fiúnak! Biztosan valami baj érhetne szegénykét ebben a hóviharban!

Venyige: Hátha sokáig tartóztatták a földesúrék...

Venyigéné: Azok is tudják, hogy még haza is kell jönnie gyertyagyújtás előtt.

Venyige: Hát elmegyek elébe, hátha csakugyan valami...

Venyigéné: Menjen, menjen kend, gyorsan, de jól öltözzön fel kend is!

Venyige (el.)

Venyigéné (a szobában levő szentképhez támolvog): Édes jó Jézusom, ne engedd, hogy baja legyen a mi jó kis András-kánknak... Engedd, hogy születésnapodon együtt örülhessünk Veled... Legyen szeretet velünk itt a földön is... békesség... ami olyan régen számkivétett már e világon... (Hosszabb szünet után.) Csak már jönnének... Hátha mégis baj van. Talán jobb volna, ha magam is kinéznék, mi történt velük? Szűzanyám, segítsd meg őket!

(Kívülről nehéz lépések, dobogás, ajtónyitás.)

Venyige: (Betámolvog, karján a kis subátlan András-kával.)

Venyigéné: Jézusom! Mi történt vele? Megfagyott utközben?... Bizonyosan még oda se érhetett ebben a hidegben... Minek is engedték el szegénykét? Hozza csak ide, az ágyra. (Az ágyat veti, vetkőztetik a gyermeket.) András-kám, András-kám, hát mi történt veled? Hol van a kis subád? (Dörzsölik a kezét, arcát, testét.)

Venyige: (Kifujva magát): Itt találtam rá a háztól alig kétszáz méternyire... Ott feküdt a hóban, már alig lélekezett... feje, egész teste tele volt már hóval, amikor rátaláltam...

Venyigéné: Mintha már lélekezne a szentem!

Venyige: Dörzsöld csak tovább! Aztán olyan ragyogó volt az arcocskája, amint ott feküdt a hóban.. Mosolygott is hozzá...

Venyigéné: De mi történhetett vele?

Venyige: A rettenetes szél elsodorta... Csak azt nem tudom, megjárta-e már a várost?

Andráská: (halk sóhajtása hangzik.)

Venyige, Venyigéné: Már magához tért! Hallja kend? Hallom!

Andráská (suttogva): Édesanyám... Megvan... ám a suba... csak hogy odaadtam a Jézuskának... mert nagyon fázott...

Venyigéné: Kinek adtad oda, gyönyörűm?

Venyige: Ne bántsuk, szépen elalszik... Félrebeszél a gyerek... Terítsünk rá még valami meleget...

(Közben kinyílik az ajtó és a sötét éjszakából nagy fényesség özönlik a szobába. A fényességből fehéringes, szőke-hajú, csillogószemű fiúcska lép elő. Kezében a kicsi suba. Oda-megy András-kához. Ahogy odaér hozzá, a subát a nyugtalanul fekvő gyermekre teríti és halkán megszólal):

A tiéd, viseld egészséggel...

(A kis Jézuska eltűnik, a fényesség is.)

Venyige, Venyigéné: Mi volt ez a nagy fényesség?

Andráska: (felül az ágyban): Édesanyám, édesapám...

Venyige, Venyigéné (odarohannak a gyermekhez): Mi bánt? kicsi fiam?

Venyigéné: (takargatja): Talán rosszat álmodtál?

Andráska: Ide nézzetek!

Venyige, Venyigéné: A kicsi suba! Hogy került ez ide?

Andráska: (felül az ágyban) A Jézuska adta vissza...

(Kint felhangzik a harangszó, függöny lassan le.)

MESEDÉLUTÁN.

A kis papucs.

A régi Szeged városában még a nagy árvíz előtt élt egy becsületes csizmadiamester. Igen jeles mesterember volt. Különösen a papucsvarrásban volt ügyes. Senki sem tudta úgy megadni a formáját a papucsnek, mint ő.

Kormányos Péternek hívták ezt a mestert. Nagy volt a keletje portékájának. Ahány szép lány volt Szegeden, mind a Kormányos uram papucsában akart végig kopogni-esattogni vasárnap az utcán, abban akart táncolni a bálban. Kormányos uramat meg is szállta egy kicsit a hiúság.

Egyszer híre jár, hogy ellátogat Szeged városába a királyné.

Kormányos uram kapta magát: elment a boltba s megvette a legszebb arannyal kivarrott, pillangós selymet. Nem sajnálta érte a pénzét.

— A királyné lányának varrok belőle papucsot — mondta dicselkedve a boltosnak.

Miallatt szabta-varrta a selymet, egyre azon járt az esze, hogy miként adja majd át a kész papucsot a királykisasszonynak. A királyné talán még meg is veregeti a vállát s azt mondja neki:

— Még ilyen szép papucsot nem láttam!

Talán még udvari csizmadiának is kineveztetil!

Kormányos uramnak ragyogott az arca az örömtől és büszkeségtől, amikor erre gondolt. Nagy buzgósággal varrta a papucsot. No, lett is abból olyan remekbe készült portéka, hogy csudájára járt az egész város, amikor a kirakatba került! Még aznap tizen is kérték a papucsot. De Kormányos uram semennyiért sem adta oda senkinek. Nem ám, még a polgármester lányának sem!

— A papucs a királykisasszonynak készült s ha akkora aranyat adnának érte, mint az öklöm, akkor sem adnám másnak! — mondta a mester nagy büszkén.

A műhely előtt egyre szaporodtak a bámészkodók. Oda-